

Μυθολογία της Θεσσαλικής πεδιάδας: Ο Πηνειός στη μυθολογία

Αποστόλου Μαριάννα, Διευθύντρια 4^ο ΓΕΛ Τρικάλων «Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης», Τρίκαλα

Λέξεις κλειδιά: Θεσσαλία, Μύθος, Νερό, Πηνειός.

Περίληψη

Η μυθολογία έπαιξε σημαντικό ρόλο στην καθημερινή ζωή των αρχαίων Ελλήνων, οι οποίοι χρησιμοποιούσαν τους μύθους για να εξηγήσουν φυσικά φαινόμενα, πολιτιστικές διαφορές, παραδοσιακές έχθρες και φιλίες. Η Θεσσαλία είναι ένας τόπος ειδυλλιακός και ιερός, με φυσικές ομορφιές, παραδοσιακούς οικισμούς, κάστρα μεσαιωνικά και μοναστήρια τα οποία αποτελούν ιστορικά στοιχεία του παρελθόντος. Η Θεσσαλική γη ήταν και είναι ευλογημένη, γέννησε τις θεότητες της φύσης, φιλοξένησε θεούς, ημίθεους, ήρωες και απλούς θνητούς και ενέπνευσε τους ωραιότερους μύθους. Οι Ποταμοί από αρχαιοτάτων χρόνων θεωρούνται θεοί ή παιδιά θεών. Από τους ποταμούς κατάγονται σπουδαίες προσωπικότητες. Οι πηγές και οι κρήνες θεωρούνταν ιεροί τόποι και σε αυτές κυκλοφορούσαν οι Νύμφες. Ερωτικές ιστορίες αναφέρονται σε ποτάμιους θεούς ή οι ίδιοι οι ποταμοί γίνονται μάρτυρες ερώτων που εξελίσσονται κοντά σε αυτούς ή μέσα τους. Πολλές φορές έχουν σχέση με τον θάνατο και αλλάζουν όνομα παίρνοντας το όνομα αυτού που πνίγηκε στα νερά τους. Πολύ συχνό φαινόμενο είναι οι μεταμορφώσεις των ποτάμιων θεοτήτων.

Η γέννηση των ποταμών

Σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία, η ένωση της Τηθύος (κόρη του Ουρανού και της Γαίας), με τον αδελφό της Ωκεανό δημιούργησε τρεις χιλιάδες ποταμούς, άλλες τόσες χιλιάδες θεότητες, τις Ωκεανίδες, αλλά και τρεις χιλιάδες νύμφες, όπως αναφέρει ο ποιητής της Θεογονίας Ησίοδος. "... Αλλά κατόπιν (η γη) με τον Ουρανό επλάγιασε και γέννησε τον βαθυστρόβιλο 'Ωκεανόν και την γλυκόθωρη Τηθύα' και η Τηθύς εγέννησε στον 'Ωκεανόν, τους Ποταμούς με τα νερά τα γοργοστρόβιλα..."» (Ησίοδου Θεογονία, μετάφρ. Π. Λεκατσά).

Οι Νύμφες

Οι νύμφες ονομάζονται διοπετείς επειδή κατάγονται από το Δία ή έπεσαν από τον Ουρανό. Οι Νύμφες χρωστάνε τη γέννηση τους στα νερά του ουρανού, που πέφτουν στη γη, εισρέουν μέσα τους, μαζεύονται εκεί και ανοίγουν μυστικούς

δρόμους για να εξαφανιστούν πολλές φορές κάτω από την επιφάνειά της, και να εμφανιστούν μακρύτερα με τη μορφή πηγών που αναβλύζουν και να δημιουργήσουν τα ρυάκια, τα ρεύματα και τους ποταμούς. Σύμφωνα με την Ελληνική Μυθολογία ήταν γυναικείες μορφές θεϊκής καταγωγής, νεαρές στην ηλικία, που

ζούσαν μέσα στην άγρια φύση, και τριγύριζαν στα βουνά. Συνόδευαν την Άρτεμη και έπαιζαν μαζί της. Ήταν όλες πανέμορφες, η Άρτεμη όμως ξεχώριζε με τη θωριά της ανάμεσά τους. Εκπροσωπούσαν τις πηγές, τραγουδούσαν και χόρευαν μαζί με τον Πάνα στα λιβάδια και υμνούσαν με τις γλυκές φωνές τους, τους Ολύμπιους Θεούς και ιδιαίτερα τον πατέρα του Πάνα, τον Ερμή

([http://3.bp.blogspot.com/-](http://3.bp.blogspot.com/-DjYxC7NE0oM/UX1p89LeJoI/AAAAAAAAAD3o/KfPEH_01MzA/s1600/Nymphs.jpg)

[DjYxC7NE0oM/UX1p89LeJoI/AAAAAAAAAD3o/KfPEH_01MzA/s1600/Nymphs.jpg](http://3.bp.blogspot.com/-DjYxC7NE0oM/UX1p89LeJoI/AAAAAAAAAD3o/KfPEH_01MzA/s1600/Nymphs.jpg)).

Μαζί τους χόρευε και η Αφροδίτη, *μαζί με τις Χάριτες, όπως λέει ο Όμηρος*, στο βουνό

Ίδα, στην Τροία. Πολλές φορές στο χορό πρωτοστατεί ο ίδιος ο θεός Απόλλωνας. Οι Νύμφες κατατάσσονταν γενικά μεταξύ θεών και θνητών, ως ημίθεες. Δεν ήταν αθάνατες, ζούσαν όμως πάρα πολύ διότι τρέφονταν με αμβροσία. Συγγένευαν με μεγάλους θεούς, ενώ ο Ερμής θεωρούταν γιος Νύμφης, της Μαίας. Γενικά, επικρατούσε η αντίληψη πως ήταν κόρες του Δία. Άλλοι, πάλι, τις θεωρούσαν κόρες ποταμών: είτε του μεγαλύτερου ποταμού που υπήρχε, του Ωκεανού, είτε του Αχελώου, είτε κόρες των ποταμών ενός

τόπου. (<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9D%CF%8D%CE%BC%CF%86%CE%B5%CF%82>).

Έτσι, κάθε περιοχή είχε τα ποτάμια της και καθένα απ' αυτά είχε τις Νύμφες του, δηλαδή τις πηγές της περιοχής αυτής. Ο ποταμός Πηνειός ήταν ο πατέρας των Νυμφών (των πηγών) της Θεσσαλίας και ο ποταμός Ξάνθος ήταν ο γεννήτορας των Νυμφών αντίστοιχα της Τροίας. Πολύ συχνά εκείνες έδιναν τα ονόματά τους στις κοντινές πόλεις, όπως έγινε με τη Νύμφη Σπάρτη, που ήταν κόρη του ποταμού Ευρώτα. Υπήρχαν όμως και κάποιες Νύμφες, οι οποίες λέγονταν Μελίες και είχαν γεννηθεί από τις σταγόνες του αίματος του Ουρανού, και έπεσαν στη Γη, όταν ο Κρόνος, ο γιος του, του έκοψε τα γεννητικά του όργανα. Για τις Ναϊάδες, υπάρχουν πολλοί μύθοι, που σχετίζονται με τις ερωτικές τους περιπέτειες.

Νεραίδες

Ήταν πολύ γνωστές οι ιστορίες των βοσκών που έβοσκαν τα πρόβατά τους στις όχθες των ποταμών και των ερώτων με τις Νύμφες. Μετά από μια τέτοια σχέση με τους βοσκούς οι Νύμφες έφερναν στον κόσμο γιους θνητούς, αλλά σοφούς και γενναίους. Οι Νύμφες έχουν επιζήσει στη λαϊκή μας παράδοση μέχρι σήμερα ως νεραίδες, ζουν στα βουνά, στις νεραϊδοσπηλιές και τις νεραϊδόβρυσες. Θεωρείται πάντοτε επικίνδυνο να τις συναντήσει κανείς, αφού υπάρχουν ακόμη οι μύθοι για τους «νεραϊδοπαρμένους», όπως ήταν ο Ύλας στην αρχαιότητα.

Έλεγαν ότι κάποτε ο Ύλας, σύντροφος του Ηρακλή, πλησίασε σε μια πηγή, για να γεμίσει την υδρία του. Εκεί συνήθιζαν να μαζεύονται οι Νύμφες και να τραγουδούν ύμνους στην Άρτεμη ολονυχτίς. Ο Ύλας είχε φτάσει ακριβώς την ώρα που οι Νύμφες άρχισαν να συγκεντρώνονται και μια απ' αυτές, η Εφυδάτια, που κατοικούσε μέσα στην πηγή, σήκωσε το κεφάλι της και τον αντίκρισε. Θαμπώθηκε από τη θείκη του ομορφιά και τον ερωτεύτηκε. Εκείνος, σκυμμένος είχε βουτήξει την υδρία του μέσα στο νερό, χωρίς να υποπτεύεται πως κάποιος τον παρακολουθεί με προσοχή. Η Νύμφη θέλησε ν' αρπάξει την ευκαιρία και να τον φιλήσει. Τον αγκάλιασε από το λαιμό και τον τράβηξε μαζί της στο βυθό. Οι σύντροφοί του έψαξαν να τον βρουν, μα δεν μπορούσαν με κανένα τρόπο να εξηγήσουν την εξαφάνισή του. Μόνο οι

σαββατογεννημένοι και οι «αλαφροΐσκιωτοι» μπορούν να τις αντιλαμβάνονται και να τις βλέπουν να χορεύουν.

Τελειώνοντας, αξίζει να τονίσουμε ότι οι Νύμφες λατρεύονταν ως στοιχεία των πηγών και των ποταμών, δηλαδή στοιχεία του νερού. Η σημασία του νερού, ως

δύναμη ζωής και γονιμότητας είναι μεγάλη και ζωτική σε μια μεσογειακή χώρα, όπως είναι η Ελλάδα. Το νερό είναι πηγή ζωής και βοηθά την ανάπτυξη και αναζωογονεί κάθε ζωντανό οργανισμό. Γι' αυτό και η αντίληψη για τις Νύμφες διευρύνθηκε ακόμη περισσότερο: έφτασαν να τις θεωρούν πνεύματα της βλάστησης, για να συμβολίσουν γενικότερα την οργιαστική δύναμη της φύσης. Κι όπως το νερό τρέφει τα πάντα, έτσι και οι Νύμφες θεωρούνταν τροφοί των φυτών, των ζώων και των ανθρώπων.

Μνημεία της ελληνική τέχνης

Βλέπουμε συχνά στα μνημεία της ελληνική τέχνης, τους ποταμούς να εικονίζονται σαν όντα φανταστικά, όπου οι ζωικές μορφές ανακατεύονται με τις ανθρώπινες. Το κορμί τους μπορεί να είναι ένας ταύρος. Το πελώριό τους κεφάλι ενός εύρωστου και γενειοφόρου άνδρα, που το στόμα του βγάζει κύματα νερού, και στο μέτωπο του έχει δυο μεγάλα κέρατα. Είναι το κεφαλάρι όπως λέγεται σήμερα η εικόνα της πηγής ή του κεφαλιού του ποταμού. Τα κέρατα που στολίζουν το κεφάλι του, είναι οι ελιγμοί και οι διακλαδώσεις που σχηματίζει το ρεύμα του.

Ο Πλούταρχος (46-127 μ.Χ.) στο έργο του «Περί ποταμών και ορών επωνυμίας και των εν αυτοίς ευρισκομένων» αναφέρεται σε 25 ποτάμια της αρχαίας Ελλάδας, με τα ονόματα, την ιστορία, αλλά και με άγνωστες γνώσεις. ΟΙ ΠΟΤΑΜΟΙ

Θεωρούνταν «τροφοδότες πατέρες της νιότης» και τα νερά τους είχαν δύναμη κάθαρσης, ανάλογης με εκείνη που αναζητούσαν στα ιερά του Απόλλωνα. «Μη διασχίζετε ποτέ τα νερά των ποταμών με το αιώνιό τους ρέμα, πριν να πείτε μια προσευχή, με τα μάτια προσηλωμένα στα εξαισιά τους νάματα, πριν να βρέξετε τα χέρια σας στο ευχάριστό τους και καθάριο νερό» (ΗΣίοδος).

Η λατρεία των ποταμών

Η επιρροή κάθε ποταμού στον άνθρωπο, είναι διττή και αντιφατική. Ευεργετεί και ζημιώνει. Γονιμοποιεί και καταστρέφει. Ενώνει και χωρίζει. Ωστόσο, στην ελληνική μυθολογία, εξυμνείται η λατρεία των ποταμών, αλλά και η πάλη του

ανθρώπου με τα ποτάμια, ώστε να τα δαμάσει και να τα εκμεταλλευτεί. Μεταξύ άλλων τέτοιιοι μύθοι είναι η πάλη του Ηρακλή με τον Αχελώο, και το κυνήγι του «Καλυδώνιου κάπρου»

(http://art-hellas.blogspot.com/2013/03/blog-post_6943.html) με τον Μελέαγρο, στην Αιτωλία. Σύμφωνα με τον Όμηρο ο κάθε ποταμός είναι «ιερός, δίος, λάβρος, ωκύρροος, δινήεις, αργυροδίνης, βαθυδίνης και κελάδων».

Ο αρχαίος ποιητής Πίνδαρος (λυρικός ποιητής της Αρχαίας Ελλάδας, 522 π.Χ. - 443 π.Χ.), στο έργο του Πυθία αναφέρει, ότι οι αρχαίοι έκοβαν τις παιδικές τους μπούκλες και τις αφιέρωναν στους ποταμούς, επειδή πίστευαν ότι το νερό συμβάλλει στην αύξηση των πάντων. Στην Αρκαδία, τα νεαρά αγόρια και κορίτσια μαζεύονταν κάθε χρόνο, μια συγκεκριμένη μέρα, στις όχθες της Νέδας, για να κόψουν εκεί τα μαλλιά τους, που τα αφιέρωναν στον ποταμό. Αυτή η προσφορά δείχνει ότι οι ποταμοί ξυπνούσανε στις ψυχές των Ελλήνων κάποιες θρησκευτικές ιδέες, που έφταναν και ως τη θυσία των μαλλιών τους προς αυτούς, των μαλλιών τους που ήταν αναγκαίο στόλισμα εκείνης της φυσικής τους ομορφιάς, για την οποία ήταν τόσο περήφανοι.

Επίσης πίστευαν ότι τα νερά των ποταμών παρείχαν δύναμη κάθαρσης, ανάλογη με εκείνη που αναζητούσαν στα ιερά του Απόλλωνα. «Ποτέ των αείρρων ποταμιών τ' ομορφοκύλιστο νερό να μήν περνάς με τα πόδια, προτού να προσευχηθείς κοιτάζοντας την όμορφη ροή, νίβοντας τα χέρια στο πολυαγάπητο νερό. Όποιος

περάσει ποτάμι με το κακό μέσα του και μ' άνιφτα χέρια, μ' αυτόν οι θεοί οργίζονται και βάσανα του δίνουν μετά» (ΗΣΙΟΔΟΣ: Έργα και Ημέραι, 737-741).

Παρακάτω παραθέτουμε στοιχεία από τη μυθολογία και την παράδοση που αναφέρονται στον Πηνειό της Θεσσαλίας. Ο Νηρέας μεταμορφώθηκε σε φωτιά για να ξεφύγει από τον Ηρακλή, οι δύο Νηρηίδες που τον συνόδευαν μεταμορφώθηκαν σε λιοντάρι και πάνθηρα, ο Πρωτέας έπαιρνε όποια μορφή ήθελε, η Θέτιδα, προκειμένου να γλιτώσει από το ερωτικό σμίξιμο με τον Πηλέα, μεταμορφώθηκε σε αέρα, φωτιά, νερό, δέντρο, πτηνό, τίγρη, λιοντάρι, φίδι, σουπιά.

Ο Πηνειός στη μυθολογία

Ο Πηνειός, ήταν γιος του Ωκεανού και της Τηθύος. Με τη Νύμφη Κρέουσα, γέννησε τον Υψέα και τη Στίλβη. Κόρες του Πηνειού ήταν και οι Νύμφες, Τρίκκη και Λάρισα, οι οποίες έδωσαν τα ονόματά τους στις ομώνυμες θεσσαλικές πόλεις. Σημαντικοί οικισμοί αναπτύχθηκαν κοντά στον Πηνειό και τους παραποτάμους του, ορισμένοι από τους οικισμούς αυτούς αναπτύχθηκαν στις μαγούλες θέσεις όπου συνεχίζουν τη ζωή τους κατά τη διάρκεια της εποχής του χαλκού (3300 – 1100 π.Χ.) και μετατρέπονται στα ιστορικά χρόνια σε ισχυρές, οχυρωμένες πόλεις που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην ιστορία της θεσσαλικής πεδιάδας.

Πηνειός: Στέφανος Μόκας (<https://www.pttl.gr/pinios-the-river-of-thessaly-today-photo-competition-results-90531/>)

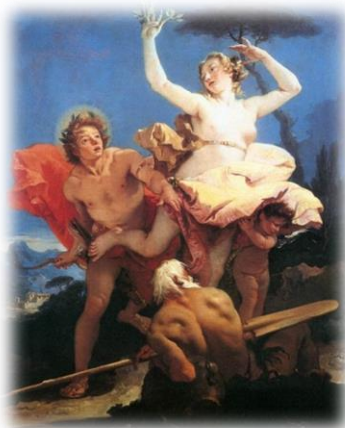
Όλες οι μαγούλες προστατεύονται σήμερα από την Αρχαιολογική Νομοθεσία του Ελληνικού Κράτους. Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν πως κάθε ποταμός είναι αένας, είναι θεός και τον λάτρευαν με ιερά και βωμούς. Επίσης, τον θεωρούσαν ως βασιλιά της περιοχής, αλλά και σαν πατέρα της φυλής που μεγάλωνε κι απλωνόταν

στις όχθες του. Μ' αυτήν ακριβώς την έννοια απέδιδαν τιμές στον Ίναχο στο Άργος, στον Ασωπό και στον Κηφισό στην Αττική και Βοιωτία, στον Πηνειό στη Θεσσαλία και σε άλλα μέρη. Ο Όμηρος αποκαλεί τον Πηνειό «*αργυροδίνη*» από τις πολλές δίνες, που σχηματίζουν τα καθαρά σαν ασημένια νερά του στην πορεία τους.

Ωστόσο, σύμφωνα με τη μυθολογία, ο θεός Ποσειδών είναι εκείνος που άνοιξε τα Τέμπη με προσωπικό μόχθο του, κατασκευάζοντας μια διώρυγα, απ' όπου και χύθηκαν τα νερά της τεράστιας λίμνης που κάλυπτε το θεσσαλικό κάμπο. Γι' αυτό το λόγο στη Θεσσαλία λάτρευαν τον Ποσειδώνα και είχαν καθιερωθεί προς τιμή του διάφοροι εορτές. Στο Μεσαίωνα, ο Πηνειός ονομάζεται «*Σαλαβρίας*». Η πρώτη που τον ονομάζει Σαλαμπριά είναι η Άννα Κομνηνή, το 1150 μ.Χ. Σαλαμπριά τον αποκαλούν πολλοί μέχρι και σήμερα.

Στην ιστορία αναφέρεται συχνά με διάφορες ονομασίες με την πιο κοινή να είναι ο Σαλαβρίας και οι παραφθορές του: Σαλεμβρία, Σαλέμβρα, Σαλυμπρία, Σελυμβρία. Ονομαζόταν και Λυκόστομος από το Λυκοστόμιο που αποτελούσε τη μεσαιωνική ονομασία της Κοιλάδας των Τεμπών. Από αυτή την λέξη βγήκε και η τούρκικη ονομασία του ποταμού (Κιοστούμ ή Κιοστέμ), ενώ μια ακόμα ονομασία του είναι «*Αμπάμπα*» από το Μπαμπά που ήταν το όνομα του οικισμού των Τεμπών.

Το συνολικό του μήκος είναι 216 χιλιόμετρα. Είναι ο τρίτος σε μήκος ποταμός της χώρας καλύπτοντας μια τεράστια λεκάνη απορροής που φτάνει τα 10.700 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Ο Πηνειός σχηματίζεται κυρίως από τη συμβολή του Μαλακασιώτικου ρέματος που πηγάζει από τον Λάκμο στην Πίνδο και του ρέματος Μουργκάνι που πηγάζει από την Αντιχάσια. Κινείται από τα δυτικά προς τα ανατολικά, περνώντας από τα στενά της Καλαμπάκας και φτάνει στον Θεσσαλικό

κάμπο. Στην συνέχεια διασχίζει το πέρασμα της Κοιλάδας των Τεμπών, μεταξύ Ολύμπου και Κισσάβου και εκβάλλει τελικά στον Αιγαίο, δημιουργώντας το Δέλτα του κοντά στην κωμόπολη Στόμιο.

Ως Θεός, ο ποταμός της Θεσσαλίας, ήταν γιος του Ωκεανού και της Τηθύος, από τον οποίο κατάγεται το γένος των Λαπιθών. Ο ποταμίσιος θεός ενώθηκε στα φαράγγια της Πίνδου με τη νύμφη Κρέουσα και από την ένωσή τους γεννήθηκαν τρία παιδιά: ο Υψέας, ο

Ανδρέας και η Στίλβη.

Στίλβη και **Δάφνη** είναι δύο από τις κόρες του Πηνειού, που εμπλέκονται σε ιστορίες ερώτων με τον Απόλλωνα. Η Στίλβη γέννησε με τον θεό τον Λαπίθη, αρχηγό των Λαπιθών. Ο Απόλλωνας ερωτεύτηκε τη Δάφνη αλλά εκείνη ξέφυγε, μέχρι που ζήτησε από τη μάνα της τη θεά Γαία να την προστατέψει και έτσι μεταμορφώθηκε στο ιερό και αγαπημένο φυτό του θεού τη Δάφνη. Τότε ο Απόλλωνας έκοψε ένα κλαδί και στεφανώθηκε. Από τότε η Δάφνη είναι το ιερό φυτό του Απόλλωνα.

Ο Απόλλωνας ερωτεύτηκε επίσης την Κυρήνη εγγονή του ποταμού Πηνειού και κόρη του Ύψέα η οποία προστάτευε τα κοπάδια του πατέρα της και δάμασε χωρίς όπλα ένα λιοντάρι.. Ο Απόλλωνας την άρπαξε την ώρα που η Κυρήνη έβοσκε τα πρόβατα του πατέρα της στις όχθες του Πηνειού, την οδήγησε στη Λιβύη και την εμπιστεύτηκε στις Νύμφες του όρους Μύρτου, κοντά στην τοποθεσία όπου αργότερα ιδρύθηκε η πόλη Κυρήνεια. Από την ένωσή τους γεννήθηκε ο Ακταίωνας που οι Νύμφες αποκαλούσαν «Αγραίο» (του αγρού) και «Νόμιο» (βοσκό). Εκείνες δίδαξαν στον Ακταίωνα την καλλιέργεια της ελιάς, την παρασκευή του τυριού και τη μελισσοκομική τέχνη.

Δίπλα στις εκβολές του Πηνειού έγιναν οι γάμοι του Πειρίθου και της Ιπποδάμειας κατά τη διάρκεια των οποίων ξέσπασε ο πόλεμος με τους Κένταυρους στον οποίο πήρε μέρος και ο Θησέας. Οι Κένταυροι, θεωρούσαν τους εαυτούς τους νόμιμους κληρονόμους του Ιξίωνα και είχαν βλέψεις στο βασίλειο του Πειρίθου και γι' αυτό εχθρεύονταν μόνιμα τους γείτονές τους Λαπίθες. Στη διάρκεια του γαμήλιου γεύματος οι Κένταυροι ήπιαν πολύ κρασί, μέθυσαν και προσπάθησαν να βιάσουν τις γυναίκες των οικοδεσποτών τους. Θησέας και Πειρίθου υπερασπίστηκαν τη νύφη Ιπποδάμεια κόβοντας τη μύτη και τα αυτιά του Κένταυρου Ευρυτίωνα.

Η Πίνδος και ο Λίγκος

Ο Απόλλωνας πάντρεψε την αγαπημένη του Πίνδο με ένα όμορφο παλικάρι το Λίγκο (Τα σημερινά Χάσια). Τα δύο βουνά ήταν ευτυχισμένα, όμως οι θεοί ζήλεψαν την ευτυχία τους και τα χώρισαν. Τότε από τα δάκρυά τους δημιουργήθηκε ο Πηνειός.

Ο σοβαρός Άραχθος, η όμορφη Σαλαμπρία και ο ατίθασος Άσπρος.

Στην κορυφή του βουνού Περιστερί της Πίνδου, ζούσαν τρία αγαπημένα αδέρφια. Ο σοβαρός Άραχθος, η όμορφη Σαλαμπρία (Πηνειός) και ο ατίθασος Άσπρος (Αχελώος). Ένα βράδυ η Σαλαμπρία, κρυφά από τα αδέρφια της που

κοιμόνταν , κατηφόρισε προς τον κάμπο για να συναντήσει κρυφά κάποιον από τους θεούς του Ολύμπου. Μάταια όμως. Απογοητευμένη πήγε στο Αιγαίο και πνίγηκε. Ο Άσπρος όταν κατάλαβε ότι έλειπε η Σαλαμπρία, ανησύχησε και ορμητικός όπως ήταν κατακύλησε χωρίς σκέψη τα βουνά ψάχνοντας την αδελφή του. Ο Άραχθος στενοχωρημένος για τα αδέρφια του που χάθηκαν, άρχισε να τριγυρνά την Ήπειρο για να τα βρει. Όταν κατάλαβε ότι έχασε οριστικά τα αδέλφια του, έπεσε στο Ιόνιο και πνίγηκε.

Η μάνα με τα τρία παιδιά της.

Μια φορά ήταν μια μάνα που είχε τρία παιδιά. Το μεγαλύτερο το έλεγαν Αχελώο, το δεύτερο Άραχθο και το τρίτο Πηνειό. Όλοι μαζί ζούσαν πάνω στην Πίνδο. Μια μέρα, ξύπνησαν τα παιδιά και είδαν πως η μητέρα τους έλειπε. Έψαξαν παντού, αλλά δε τη βρήκαν και αποφάσισαν να χωριστούν για να την ψάξουν. Το πρώτο παιδί έκανε προς το Βραχώρι (Αγρίνιο). Το δεύτερο πήγε προς την Άρτα και το τρίτο, ο Πηνειός, κατέβηκε στη Θεσσαλία και την περπάτησε ολόκληρη ψάχνοντας την μάνα του. Κανένα όμως από τα τρία παιδιά της δεν την βρήκε και απελπισμένα έπεσαν στη θάλασσα και πνίγηκαν.

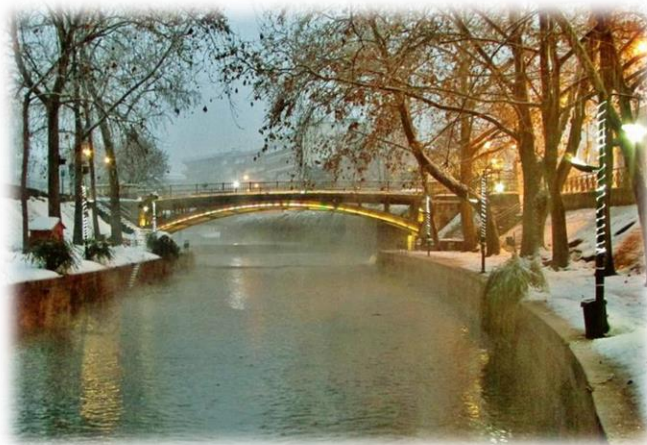
Ληθαίος

Ο Ληθαίος είναι ένα από τους πολλούς παραποτάμους του Πηνειού. Διασχίζει την πόλη των Τρικάλων και οι όχθες του συνδέονται με δέκα γέφυρες, μισές από τις οποίες είναι για πεζούς. Η κεντρική γέφυρα είναι τοξωτή και μεταλλική, κατασκευάστηκε στη Γαλλία το 1886 από Γάλλους μηχανικούς και ενώνει την οδό Ασκληπιού με την κεντρική πλατεία Ηρώων Πολυτεχνείου. Στην όχθη του ποταμού, σε μια από τις γέφυρες, υπάρχει άγαλμα του Ασκληπιού που φιλοτέχνησε ο γλύπτης Θεόδωρος Βασιλόπουλος.

Ο Ληθαίος, ποταμός της λήθης, μεταφέρει μέσα στο αστικό περιβάλλον την άγρια ζωή, θυμίζοντας σε όλους μας ποιά θα ήταν η ποιότητα των πόλεων μας, αν από νωρίς είχαμε σώσει τους ποταμούς μας. Ο Ληθαίος πηγάζει από τα Αντιχάσια Όρη, σε υψόμετρο 500 μέτρων, λίγα χιλιόμετρα βόρεια της πόλης. Στη συνέχεια κατεβαίνει προς τα νότια, περνάει μεγάλοπρεπα μέσα από την Πόλη των Τρικάλων και συνεχίζει την πορεία του προς τα νοτιοανατολικά όπου λίγο έξω από τα Τρίκαλα ενώνεται με τον Πηνειό.

Ο Στράβων αναφέρει:

Κοντά στο Ληθαίο γεννήθηκε ο Ασκληπιός, ο θεός της Ιατρικής. «Έτερος δ' εστί Ληθαίος ποταμός ο περί Τρίκκην εφ' ω ο Ασκληπιός γεννηθήναι λέγεται» (Στράβων, XIV 647). Το 1941 Άγγλοι για να επιβραδύνουν την προέλαση των Γερμανών και να διευκολύνουν την υποχώρησή τους, ανατίναξαν τις όμορφες γέφυρες του Ληθαίου. Επιχείρησαν να ανατινάξουν και την κεντρική σιδερένια γέφυρα αλλά ευτυχώς απέτυχαν.

Έτσι από τύχη διασώθηκε η όμορφη κεντρική γέφυρα. Απέναντι από την κεντρική όπου παλαιότερα υπήρχε μια θολωτή πέτρινη γέφυρα, κατασκευάστηκε η γέφυρα του Ασκληπιού, όπου έχει στηθεί και ανδριάντας του. Ο καταρράκτης που χύνεται μπροστά από τη βάση του αγάλματος δημιουργεί ένα ανεπανάληπτο θέαμα, ειδικά το βράδυ που οι όχθες του Ληθαίου είναι φωτισμένες.

Σύνοψη

Σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία, τα ποτάμια και οι πηγές ήταν ιερά, και θεωρούσαν το νερό ύψιστο αγαθό και αναπόσπαστο μέρος του πολιτισμού τους, αλλά και της καθημερινότητάς τους. Το νερό σχετίζεται με το ιερό, με τη ζωή και τον έρωτα, αλλά και με τον θάνατο. Αυτές τις εκφάνσεις του νερού μπορούμε να τις δούμε σε δύο πολύ γνωστές παραστάσεις: η μία είναι του κρατήρα του Δερβενίου, (http://odysseus.culture.gr/h/4/gh430.jsp?obj_id=4502)

όπου παρουσιάζεται ο ιερός γάμος του Διόνυσου με την Αριάδνη, ενώ Νύμφες συνοδεύουν το ζευγάρι χορεύοντας.

Η άλλη είναι η αρπαγή της Περσεφόνης από τον Πλούτωνα, (<http://www.mixanitouxronou.gr/i-arpagi-tis-persefonis-apo-ton-ploutona-ke-o-thrinos-tis-theas-dimitras-o-mithos-pou-exigi-ton-iperocho-kiklo-tis-fisis/>) στην οποία ήδη έχουμε αναφερθεί. Και οι δύο γάμοι έχουν αξία εξόδου στο υπερπέραν. Και αν ο γάμος αφορά στη ζωή και ο Πλούτωνα στον θάνατο, ωστόσο ο θεός του θανάτου δεν συγχρωτίζεται με την εκμηδένιση. Το νερό είναι πολύτιμη πηγή ζωής και αναπόσπαστο μέρος του φυσικού πλούτου. Το υγρό στοιχείο σε συνδυασμό με την πλούσια βλάστηση έδινε και δίνει τη δυνατότητα στους ανθρώπους για ηρεμία του πνεύματος και της ψυχής, καθώς και για περισυλλογή.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ησίοδος: Έργα και Ημέραι, 737-741

Ησιόδου Θεογονία, μετάφρ. Π. Λεκατσά ανακτήθηκε στις 5 Σεπτεμβρίου 2018, από <http://www.theogonia.gr/metamorfoseis/pllnkdphn.htm>

Στράβων, XIV 647

Πλούταρχος «Περί ποταμών και ορών επωνυμίας και των εν αυτοίς ευρισκομένων»

https://trikala-tkt.blogspot.com/2016/01/blog-post_99.html

https://el.wikipedia.org/wiki/Νύμφες#Σχέση_των_Νυμφών_με_τους_Θεούς

Ησίοδος: Έργα και Ημέραι, 737-741

Ησιόδου Θεογονία, μετάφρ. Π. Λεκατσά

[Οι Νηρηΐδες Νύμφες της Ελληνικής Μυθολογίας](#)

<https://ellas2.wordpress.com//2011/09/05/οι-νηρηΐδες-νύμφες-της-ελληνικής-μυθο/>

Μήττα Δήμητρα (2012), Μορφές και Θέματα της Αρχαίας Ελληνικής Μυθολογίας.

Μυθολογία Νερού, ανακτήθηκε στις 2 Σεπτεμβρίου 2018, από : http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/mythology/lexicon/water/page_049.html

Πλούταρχος «Περί ποταμών και ορών επωνυμίας και των εν αυτοίς ευρισκομένων»

Στράβων, XIV 647

Τα Ελληνικά Ποτάμια στη Μυθολογία και στη Λαϊκή Παράδοση ανακτήθηκε στις 4 Σεπτεμβρίου 2018 από http://thesecretrealtruth.blogspot.com/2015/11/blog-post_141.html#ixzz5VL7TwBpo

https://trikala-tkt.blogspot.com/2016/01/blog-post_99.html ανακτήθηκε στις 4 Σεπτεμβρίου 2018

https://el.wikipedia.org/wiki/Νύμφες#Σχέση_των_Νυμφών_με_τους_Θεούς ανακτήθηκε στις 5 Σεπτεμβρίου 2018